

Raadsinformatiebrief

Nr. :
Reg.nr. : 12.0693
B&W verg. : 19 juni 2012

Onderwerp: Risicomanagement

1) Status

In het licht van de actieve informatieplicht informeren wij U over de stand van zaken met betrekking tot de beleidsuitvoering op het terrein van risicomanagement.

2) Samenvatting

De rekenkamercommissie heeft in 2011 het risicomanagement in de gemeente 's-Hertogenbosch onderzocht. Deze raadsinformatiebrief bevat naast een opsomming van de aanbeveling, ook de wijze hoe wij met de aanbeveling zijn omgegaan. Tenslotte bieden wij u bij deze raadsinformatiebrief de nota Risicomanagement aan.

De nota Risicomanagement bevat een gemeente breed gehanteerd risicotaal. Hiermee komen we tegemoet aan de eerste aanbeveling van de rekenkamercommissie. De tweede aanbeveling pleit ervoor om in de rapportages naar uw raad toe concreet aan te geven hoe groot het risico was/is, welke beheersmaatregelen zijn getroffen en hoe groot het (maximale) restrisico in geld is. De paragraaf weerstandsvermogen bij de begroting en de jaarrekening bevat een deel van de tweede aanbeveling. De paragraaf weerstandsvermogen gaat echter niet in op de beheersmaatregelen die getroffen zijn. Een beschrijving van de beheersmaatregelen wordt gegeven in de bedrijfsplannen die op afdelingsniveau en in specifieke projectnotities gemaakt worden. In de beleidsnota Risicomanagement hebben we beschreven hoe dat proces in de praktijk verloopt. In de derde aanbeveling wordt gesteld uw raad jaarlijks vast te laten stellen of het gemeentelijke weerstandsvermogen voldoende is om het totaal van de risico's te dekken. Met het goedkeuren van de begroting en het vaststellen van de jaarrekening stemt uw raad in met de paragraaf weerstandsvermogen. Daarnaast wordt in de derde aanbeveling aanbevolen om uw raad jaarlijks te laten informeren over de werking van het gemeentelijke risicomanagementsysteem. Geadviseerd wordt kaders vast te stellen voor de categorieën risico's waarover uw raad geïnformeerd wenst te worden. De nota Risicomanagement bevat onze beleidskaders met betrekking tot het Bossche risicomanagement. De verschillende risico categorieën komen in de beleidsnota nadrukkelijk aan de orde. De vierde aanbeveling gaat over het opstellen van een checklist voor specifieke categorieën risico's. Uw raad dient een politieke discussie te voeren over voorstellen. Uw raad moet ervan uit kunnen gaan dat de feiten in de voorstellen kloppen. Daar waar de feiten onzeker zijn of met risico's worden omgeven zullen we dat ook presenteren.

3) Wij bieden u dit stuk ter informatie aan.

Steller : Ankie Reijnen - Nikkels

Tel. : (073) 615 54 39

E-mail : a.reijnen@s-hertogenbosch.nl

4) Aanleiding

De rekenkamercommissie heeft in 2011 het risicomanagement in de gemeente 's-Hertogenbosch onderzocht. Uit het onderzoek van de rekenkamercommissie kwamen een viertal aanbevelingen naar voren.

In de raadsvergadering van 11 oktober 2011 heeft uw raad een motie aangenomen over het Risicomanagement. U heeft ons verzocht de aanbevelingen van de rekenkamercommissie te verwerken in een Nota Risicomanagement binnen de gemeente 's-Hertogenbosch en deze Nota als raadsvoorstel ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.

Wij hebben toegezegd (zie onze brief Afdoening moties Structuurfonds en Risicomanagement van 1 november 2011) dat de aanbevelingen van de rekenkamercommissie worden betrokken bij het opstellen van de Nota Risicomanagement en na afronding van deze Nota Risicomanagement, de nota middels een raadsinformatiebrief aan uw raad voor te leggen. Middels deze raadsinformatiebrief komen wij onze toezegging na. In deze raadsinformatiebrief geven wij per aanbeveling aan hoe wij zijn omgegaan met de aanbeveling met de aanbeveling van de rekenkamercommissie. Tevens bieden wij de nota Risicomanagement aan. De beleidsnota is als bijlage bij deze raadsinformatiebrief gevoegd.

5) Inhoud

Het rapport van de rekenkamercommissie geeft in het algemeen een goed beeld van ons risicomanagement. De algemene conclusie dat het risicomanagement bij de gemeente 's-Hertogenbosch een niet op zichzelf staand proces is maar is verankerd in bestaande processen onderschrijven we. Echter wel met een belangrijke kanttekening. En die is dat er op belangrijke risicoterrinen, zoals ons grondbedrijf en de bijstandsuitkeringen nadrukkelijk sprake is van verbijzonderde controle. Daar is het risicomanagement inderdaad verankerd in bestaande processen maar daarnaast is het ook als een op zichzelf staand proces ingericht.

De vier aanbevelingen van de rekenkamercommissie hebben we betrokken bij het opstellen van de Nota Risicomanagement. De Nota Risicomanagement bevat een gemeentebreed gehanteerd risicotaal. We hebben getracht een heldere set aan definities vast te leggen. Daarnaast hebben we in de nota meegenomen op welke wijze risico's worden geïnventariseerd, gekwantificeerd en beheerst. Hiermee komen we tegemoet aan de eerste aanbeveling van de rekenkamercommissie.

De tweede aanbeveling van de rekenkamercommissie pleit ervoor om in de rapportages naar uw raad toe concreet aan te geven hoe groot het risico was/is, welke beheersmaatregelen zijn getroffen en hoe groot het (maximale) restrisico in geld is. De paragraaf weerstandsvermogen bij de begroting en de jaarrekening bevat een deel van de tweede aanbeveling. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. In welke mate een financiële tegenvaller kan worden opgevangen zonder dat dit dwingt tot bezuinigingen of aanpassingen van de reguliere dienstverlening.

In de paragraaf weerstandsvermogen benoemen we de risico's die passen binnen de door ons gemeentebreed gehanteerde risico definitie. We geven aan of het risico incidenteel of structureel is. Vervolgens geven we aan wat het risico was bij de vorige rapportage en wat het nu is. Als het risico ten opzichte van de vorige rapportage is gewijzigd benoemen we het verschil en tenslotte geven we een inschatting van de kans dat het risico zich ook in de praktijk voordoet.

Uw raad stelt de kaders en wij als college voeren het beleid uit binnen de door u gestelde kaders. Uw raad controleert achteraf in hoeverre de uitvoering van het beleid door ons binnen de vastgestelde kaders heeft plaatsgevonden. Op het gebied van risicomanagement zijn hiervoor de paragraaf weerstandsvermogen en de bijbehorende risicobijlage in de programmabegroting van belang. De paragraaf weerstandsvermogen gaat echter niet in op de beheersmaatregelen die getroffen worden om die risico's te beperken. In het bijlagenboek wordt per risico een uitgebreidere inhoudelijke toelichting gegeven. Daar wordt beperkt ingegaan op de beheersmaatregelen. Een beschrijving van de beheersmaatregelen wordt gegeven in de bedrijfsplannen die op afdelingsniveau en in specifieke projectnotities gemaakt worden. Dit betreffen uitvoerige rapportages met een sterk beheersmatig karakter. We spreken dan over bedrijfsvoering. In de beleidsnota Risicomanagement hebben we beschreven hoe dat proces loopt in de praktijk en hebben we ook concrete voorstellen in beeld gebracht. Wij blijven vervolgens in deze lijn werken. De accountant concludeert recentelijk in zijn rapport van bevindingen dat de risico's goed worden aangestuurd, maar dat de aanpak onvoldoende zichtbaar is. Dit laatste punt willen we met de beleidsnota Risicomanagement aanpakken.

In de derde aanbeveling van de rekenkamercommissie wordt gesteld uw raad jaarlijks vast te laten stellen of het gemeentelijke weerstandsvermogen voldoende is om het totaal van de risico's te dekken. Met het goedkeuren van de begroting en het vaststellen van de jaarrekening stemt uw raad in met de paragraaf weerstandsvermogen. In de paragraaf weerstandsvermogen geven we een indicatie van het weerstandsvermogen en de risico's en aan het einde van de paragraaf trekken we een conclusie over hoe die twee elementen zich tot elkaar verhouden. Daarnaast wordt in de derde aanbeveling aanbevolen om uw raad jaarlijks te laten informeren over de werking van het gemeentelijke risicomanagementsysteem. Geadviseerd wordt kaders vast te stellen voor de categorieën risico's waarover uw raad geïnformeerd wenst te worden, mede in relatie tot het gemeentelijke restrisico's. De Nota Risicomanagement bevat onze beleidskaders met betrekking tot het Bossche risicomanagement. De verschillende risico categorieën komen in de beleidsnota nadrukkelijk aan de orde.

De vierde aanbeveling gaat over om voor specifieke categorieën risico's een checklist voor uw raad op te stellen. Dit om ervoor te zorgen dat de benodigde informatie ook beschikbaar is en om uw raad in staat te stellen om een eigen risico afweging te maken.

Onder de valkuilen in de praktijk meldt Deloitte in haar handboek Risicomanagement dat zij in standaard checklists bij risicomanagement niet meer dan een inspiratiebron zien. Het is onwaarschijnlijk dat de standaard risico's precies van toepassing zijn op een organisatie. Het risico bestaat dat standaardlijsten een negatieve uitwerking hebben op het risicobewustzijn van de organisatie. De standaard checklist is afgewerkt, dus goed. Elk (groot) project is uniek en vraagt een eigen bewuste afweging.

Daarnaast vinden wij dat de raad met name een politieke discussie moet voeren over voorstellen. Uw raad moet ervan uit kunnen gaan dat de feiten die in de voorstellen staan kloppen. Daar waar de feiten onzeker zijn of met risico's omgeven zullen we dat ook zo presenteren. Een checklist heeft dan geen meerwaarde.

Met het vastleggen van onze visie op risicomanagement en de uitvoering daarvan in de praktijk geven we het gevraagde inzicht in het risicomanagementproces van onze gemeente. Wij vertrouwen erop dat met deze nota uw perceptie van onze risicobeheersing verbeterd is en u met ons overtuigd wordt van de soliditeit van ons risicomanagement.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlage:

Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen

Ter inzage:

-